

Змістовна частина самостійної роботи включає такі напрями, які відповідають профілю економічних спеціальностей. Авторами був розроблений наступний перелік напрямів самостійних робіт:

1. Методологія системи національних рахунків та визначення балансуєчих статей (використовується статистичний збірник «Національні рахунки України»).

2. Визначення умов торгівлі за окремими товарами і послугами (використовується статистичний збірник «Зовнішня торгівля України»).

3. Статистичне вивчення соціально-економічних явищ у просторі (використовується статистичний збірник «Основні показники розвитку ринкових і неринкових послуг»).

4. Статистичне вивчення соціально-економічних явищ у часі (використовується статистичний щорічник України).

5. Сегментація споживачів за коефіцієнтом еластичності попиту від доходу (використовується статистичний збірник «Витрати та доходи домогосподарств України»).

6. Аналіз відносної сили товарних ринків (використовується статистичний збірник «Індекси споживчих цін в Україні»).

7. Порівняльний аналіз фінансових результатів підприємств за формами власності, видами економічної діяльності та регіонами (використовується статистичний збірник «Основні фінансові показники роботи підприємств різних форм власності за видами економічної діяльності»).

Вдосконалення. Враховуючи накопичений досвід проведення на різних економічних спеціальностях, пропонуються певні шляхи вдосконалення організації самостійної роботи студентів.

Г. М. Романова, канд. пед. наук,
доцент кафедри педагогіки та психології

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ДО УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів (СРС) у вищих навчальних закладах надає широкі можливості для розвитку особистості, професійного становлення, налагодження стосунків співробітництва між викладачами та студентами. Аналіз науково-педагогічної літератури та відповідні дослідження з проблеми підвищення результативності СРС свідчать про те, що результатив-

ною є така самостійна робота, котра забезпечує досягнення кінцевого результату як сукупності продуктів самостійної навчальної діяльності, набутого досвіду, стану суб'єктів навчання на основі самоуправління студентів та системного опосередкованого управління з боку викладачів з урахуванням при цьому внутрішніх, психологічних чинників та створенням відповідно до них зовнішніх, дидактичних умов навчальної діяльності. Базовими для вивчення внутрішніх умов СРС можна вважати індивідуально-типологічні особливості (ІТО) студентів, адже вони не тільки визначають специфіку індивідуальної діяльності, але дозволяють моделювати саму діяльність. До зовнішніх чинників результативності СРС належать такі дидактичні умови, як особливості реалізації функцій управління самостійною роботою (планування, організації, мотивації, інформаційної функції, контролю, аналітичної функції), форми організації самостійної роботи, види завдань.

Результативність самостійної роботи студентів великою мірою залежить від готовності педагогів до управління цим видом навчальної діяльності. З метою відповідної підготовки розроблено та впроваджено до тренінг-курсу «Сучасні методи навчання», на якому з 2001 р. в КНЕУ здійснюється підвищення кваліфікації викладачів, тренінги «Індивідуально-типологічні особливості студентів й ефективність навчання», «Мотиваційні процеси у навчанні», «Управління самостійною роботою студентів». Перший тренінг присвячений формуванню у викладачів умінь визначати типологічні особливості студентів різними способами, аналізувати типологічний розподіл у навчальних групах, використовувати типологічні моделі у навчальній діяльності, планувати навчання відповідно до ІТО студентів. Призначенням другого тренінгу є формування вмінь, пов'язаних зі здійсненням мотиваційної функції у навчанні. Третій тренінг готує викладачів до реалізації функцій управління самостійною роботою з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей. Досвід проведення означених тренінгів свідчить про актуальність запровадження до навчального процесу системи організації самостійної роботи на основі взаємозв'язку ІТО студентів та дидактичних умов навчання, оскільки більшість викладачів відчуває потребу у встановленні відповідності між зовнішніми (дидактичними) та внутрішніми (індивідуально-психологічними) умовами навчальної діяльності, у налагодженні партнерських стосунків із студентами, у залученні студентів до управління навчанням та делегуванні їм своїх повноважень. Але для цього необхідним є оволодіння механізмами індивідуа-

лізації навчання та впливу на результативність навчальної діяльності на основі взаємозв'язку психологічних та дидактичних чинників.

Таким чином, підвищення результативності самостійної роботи студентів вимагає, насамперед, відкритості викладача до інновацій, внутрішнього прийняття ідеї створення типологічного балансу у навчанні, готовності до урахування індивідуально-психологічних особливостей студентів у їх взаємозв'язку з дидактичними умовами, а це, у свою чергу, є запорукою успішного управління СРС.

О. І. Романюк, ст. викл. кафедри
іноземних мов факультету МЕІМ

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ПРОГНОСТИЧНОГО КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проблема вдосконалення процесу підготовки майбутніх економістів у вищих навчальних закладах є предметом педагогічних досліджень, в яких шляхи досягнення ефективності цього процесу розглядаються з різних позицій. Одним з таких шляхів є вдосконалення професійної майстерності майбутнього фахівця за допомогою розширення структури і змісту його професійно значущих знань, умінь та навичок. Одним з елементів фахової діяльності економіста є прогнозування наслідків прийнятого рішення.

Даний термін розуміється як передбачення того, що може відбутися у майбутньому. На думку дослідників цієї проблеми прогноз являє собою невідомий, але реально можливий стан речей, який у межах наукової теорії логічно виводиться з відомих законів та супутніх їм умов. Сутність прогнозу визначається через такі його особливості, як-от: пізнавальний характер, теоретичний рівень пізнання, логічна упорядкованість, чітка спрямованість на певний результат, використання при складанні прогнозу наукових законів і закономірностей. Прогнозування є процесом оформлення ймовірного судження про стан пізнавального явища в майбутньому. У більш вузькому значенні — це специфічне дослідження тенденцій розвитку будь-якого явища, процесу або їх сукупності з кількісними та якісними оцінками та зазначенням термінів бажаних змін.